

«انتخابات» در اندیشه امام خمینی(س) در جایگاهی قرار داشت که بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران تمام پایه های انقلاب اسلامی را با تکیه بر رأی و نظر مردم بنا نهاد و در کمتر از دو ماه پس از پیروزی انقلاب اسلامی مقدمات رفراندومی را مهیا کرد تا در اولین گام اصل نظام را به رأی مردم بگذارد. پس از آن در دوره ۱۰ ساله زعامت ایشان انتخابات های گوناگون از قبیل رفراندوم قانون اساسی، رئیس جمهوری، مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان رهبری برگزار شد؛ و حتی جنگ تحمیلی هم باعث به تعویق افتادن انتخابات ها نشد و در زمان معین خود برگزار شدند.

ایشان تأکید داشتند که باید همه چیز را به رأی مردم سپرد؛ چرا که عموم مردم هیچ گاه اشتباه نمی کنند. امام در یکی از مصاحبه های خود در فرانسه در پاسخ به خبرنگاری که راجع به برنامه های امام پس از پیروزی انقلاب اسلامی می پرسد، ایشان می فرماید: «برنامه ما این است که رجوع کنیم به آرای عمومی، به آرای مردم. قوای انتظامی را کنار بگذاریم؛ خود مردم را، محول کنیم تنظیم انتخابات را به دست خود جوان های مردم... قهرأ مردم وقتی آزاد هستند یک نفر صالح را انتخاب می کنند و آرای عمومی نمی شود خطا بکند. یکوقت یکی می خواهد یک کاری بکند اشتباه می کند، یکوقت یک مملکت سی میلیونی نمی شود اشتباه بکند... و قهرأ اشتباه در سی میلیون جمعیت نخواهد شد.» (صحیفه امام، جلد ۵، صفحه ۳۲۲).

تأکید امام خمینی بر انتخابات آزاد

امام خمینی(س) در یکی از سخنرانی های خود فرمودند: «ما در اولین زمان لازم برنامه خود را اعلام خواهیم کرد. ولی مهم ترین وظیفه دولت آینده این است که هر چه سریعتر شرایط انتخابات آزاد را فراهم کند. از قبیل آزادی مطبوعات به معنی واقعی، ذکر تمامی واقعیات و حقایق و آگاه ساختن مردم به همه مسائل و...» (صحیفه امام، جلد ۵، صفحه ۳۳۳)

ایشان علاوه بر اینکه فراهم کردن شرایط انتخاب آزاد را یکی از وظایف سریع دولت پس از پیروزی انقلاب اسلامی می دانست، بر این نکته نیز تأکید داشتند که به هیچ وجه نباید در انتخابات ها اعمال قدرت و نفوذ شود و در این زمینه می فرمایند: «یکی از مهم ترین وظایف اولیه جمعی که پس از سقوط شاه مسئولیت امور را به دست می گیرند، فراهم کردن شرایط انتخابات آزاد است که به هیچ وجه اعمال قدرت و نفوذ از هیچ طبقه و گروهی در انتخابات نباشد.» (صحیفه امام، جلد ۵، صفحه ۳۸۲)

همچنین در جای دیگری می فرمایند: «همان طور که بارها گفته ام، مردم در انتخابات آزادند و احتیاج به قیم ندارند، و هیچ فرد و یا گروه و دسته ای حق تحمیل فرد و یا افرادی را به مردم ندارند. جامعه اسلامی ایران، که با درایت و رشد سیاسی خود جمهوری اسلامی و ارزش های

والای آن و حاکمیت قوانین خدا را پذیرفته اند و به این بیعت و پیمان بزرگ وفادار مانده اند، مسلم قدرت تشخیص و انتخاب کاندیدای اصلح را دارند. البته مشورت در کارها از دستورات اسلامی است. مردم با متعهدین و معتمدین خویش مشورت می نمایند. و افراد و گروه ها و روحانیون در حد تذکرات قبلی در حوزه خود می توانند کاندیدا معرفی نمایند؛ ولی هیچ کس نباید توقع داشته باشد که دیگران اظهار نظر و اظهار وجود نکنند.» (صحیفه امام، جلد ۲۱، صفحه ۱۰)

تأکید امام خمینی(س) بر ضرورت حضور همه مردم در انتخابات

بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران پس از اینکه شرایط انتخابات را بیان کردند، بر این نکته نیز تأکید داشتند که حضور در انتخابات برای همه اقشار جامعه تکلیف شرعی است و می گویند: «نگویید که دیگران رأی می دهند. من هم باید رأی بدهم، تو هم باید رأی بدهی، آن روستایی هم که در کنار مزرعه خودش کار می کند باید رأی بدهد؛ تکلیف است. این یک تکلیف الهی است... ما مکلفیم به اینکه در امور دخالت کنیم. ما مکلفیم در امور سیاسی دخالت کنیم؛ مکلفیم شرعاً؛ همان طور که پیغمبر می کرد؛ همان طور که حضرت امیر می کرد... این تکلیف آقایان است که راجع به مسائل اسلامی، که پیش می آید، چه وکیل بخواهید تعیین کنید و چه - عرض بکنم که - رئیس جمهور بخواهید تعیین کنید، باید در صحنه باشید؛ عذری ندارید که بروید کنار بنشینید.» (صحیفه امام، جلد ۱۵، صفحه ۱۵)

«از قراری که من شنیده ام در دانشگاه بعضی از اشخاص رفته اند گفته اند که دخالت در انتخابات، دخالت در سیاست است و این حق مجتهدین است. تا حالا می گفتند که مجتهدین در سیاست نباید دخالت بکنند، این منافی با حق مجتهدین است... آنجا شکست خورده اند حالا عکسش را دارند می گویند... هر دوی غلط است... این یک توطئه ای است که می خواهند همان طوری که در صدها سال توطئه شان این بود که باید روحانیون و مذهب از سیاست جدا باشد و استفاده های زیاد کردند و ما ضررهای زیاد از این بردیم... حالا دیدند آن شکست خورد، یک نقشه دیگر کشیدند، و آن این است که انتخابات حق مجتهدین است... دانشگاهی ها بدانند این را که همان طوری که یک مجتهد در سرنوشت خودش باید دخالت کند، یک دانشجوی جوان هم باید در سرنوشت خودش دخالت کند... این یک توطئه ای است برای اینکه شما جوان ها را مأیوس کنند.» (صحیفه امام، جلد ۱۸، صفحه ۳۶۷)

زن ها هم باید در فعالیت های اجتماعی و سیاسی همدوش مردها باشند

امام خمینی(س) در خصوص حضور زنان در انتخابات نیز چنین فرموده اند: «شما باید در همه صحنه ها و میدان ها آن قدری که اسلام اجازه داده وارد باشید. مثل انتخابات که امروز عملی

است که باید انجام بگیرد و صحبت روز است در ایران، خانم ها همان طوری که مردها فعالیت می کنند برای انتخابات، خانم ها هم باید فعالیت بکنند برای اینکه فرقی ما بین شما و دیگران در سرنوشت تان نیست.

سرنوشت ایران، سرنوشت همه است... برای اینکه امور سیاسی مخصوص یک طبقه نیست، همان طوری که علم مخصوص یک طبقه نیست.

همان طوری که مردها باید در امور سیاسی دخالت کنند و جامعه خودشان را حفظ کنند، زن ها هم باید دخالت کنند و جامعه را حفظ کنند. زن ها هم باید در فعالیت های اجتماعی و سیاسی همدوش مردها باشند، البته با حفظ آن چیزی که اسلام فرموده است، که بحمدالله امروز در ایران جاری است» (صحیفه امام، جلد ۱۸، صفحه ۴۰۳)

هشدارها و توصیه های امام خمینی (س)

«من از همه قشرها، از همه ملت می خواهم که آداب اسلامی خودشان را نسبت به همه امور، خصوصاً در انتخابات حفظ کنند. و مبادا خیال کنند که مبارزات انتخاباتی عبارت از این است که به دیگران بد بگویند و کار شکنی بکنند. البته دعوت به انتخاب اشخاص مانع ندارد، لکن توجه داشته باشند که همان طور که در انتخاب رئیس جمهور، به آن سلامت و به آن آرامش و به آن خوبی گذشت - که نمونه بود در ایران - من امید آن دارم که در این انتخابات هم به همان طور بگذرد. و همه با هم برادروار در یک مقصد باشیم. در یک مقصد باشید و خداوند را شاهد بدانید، و ناظر بدانید، و نهضت را لکه دار نکنید.» (صحیفه امام، جلد ۱۲، صفحه ۱۵۱)

اخلاق اسلامی را در تبلیغ رعایت کنید

«از آقایان کاندیداها و دوستان آنان انتظار دارم که اخلاق اسلامی - انسانی را در تبلیغ برای کاندیدای خود مراعات؛ و از هر گونه انتقاد از طرف مقابل که موجب اختلاف و هتک حرمت باشد خودداری نمایند، که برای پیشبرد مقصود، ولو اسلامی باشد، ارتکاب خلاف اخلاق و فرهنگ، مطرود و از انگیزه های غیراسلامی است... من بسیار مایل هستم که گروه هایی که متعهد و معتقد به جمهوری اسلامی و خدمتگزار به اسلام هستند، در مبارزات انتخاباتی کمال آرامش را در تبلیغ کاندیداهاشان رعایت نمایند، و نسبت به یکدیگر تفاهم و صمیمیت و اخوت اسلامی داشته باشند، و از تفرقه و کدورت شدیداً احتراز کنند که تفرقه و تشتت، دوستان را نگران و دشمنان را کامیاب می کند و موجب تبلیغات سوء می شود.» (صحیفه امام، جلد ۱۲، صفحه ۱۲)

همچنین در جای دیگر توصیه می کنند: «من از همه قشرها، از همه ملت می خواهم که آداب اسلامی خودشان را نسبت به همه امور، خصوصاً در انتخابات حفظ کنند. و مبادا خیال کنند که

مبارزات انتخاباتی عبارت از این است که به دیگران بد بگویند و کار شکنی بکنند.» (صحیفه امام، جلد ۱۲، صفحه ۱۵۱)

حضرت امام همچنین در خصوص تضعیف یا توهین کاندیداها چنین تذکر می دهند: «لازم است مطلبی را که گاهی شنیده می شود که برای تبلیغات انتخاباتی بعضی از کاندیداها - خدای نخواستہ - بعضی دیگر را تضعیف یا توهین می کنند، در رابطه با آن تذکر دهم که، امروز این نحو مخالفت ها خصوصاً از چنین کاندیداهایی، برای اسلام و جمهوری اسلامی فاجعه آمیز است. اگر فرضاً کسی در دیگری مناقشه دارد، ابراز آن و اظهار در بین مردم هیچ مجوزی ندارد، و حیثیت و آبروی مؤمن در اسلام از بالاترین و والاترین مقام برخوردار است، و هتک مؤمن، چه برسد به مؤمن عالم، از بزرگترین گناهان است و موجب سلب عدالت است. امید است ان شاء الله چنین مطلبی نباشد، و اگر غفلتاً اتفاق افتاده است تکرار نشود.» (صحیفه امام، جلد ۱۷، صفحه ۱۳۳)

البته این تأکید امام صرفاً مختص تبلیغات نیست و برای پای صندوق ها هم هست «مطلب دیگر اینکه پای صندوق ها که می روید این طور نباشد که با هم اختلاف پیدا بکنید. یک مسأله ای است که برای کشور است. هر یک از اینها که ببرند، برای کشور لابد خدمت خواهند کرد. و اگر خدمت نکنند ملت هست و آنها را برکنار خواهد کرد. از این جهت به طور خصمانه با هم رفتار نکنید. برادر باشید با هم. اگر یکی رئیس جمهور شد، شما هم به او اعانت کنید. این طور نباشد که قبل از اینکه رئیس جمهور بشود بریزید به جان هم. فردا پای این صندوق ها بریزید به جان هم. یا بعض از قشرها شرکت نکنند. من از همه قشرهای ملت، چه فارس، چه ترک، و چه کرد و چه بلوچ و چه ترکمن و چه بختیار[ی] و چه سایر قشرهایی که و طوایفی که هستند در ایران، از اینها تقاضا می کنم، عاجزانه تقاضا می کنم که طوری نکنید که در خارج منعکس بشود که شما یک مردمی هستید که تربیت اسلامی ندارید. شما یک مردمی هستید که با هم سر دنیا نزاع می کنید... خیلی در صدد این نباشید که برای خاطر اینکه یکی بیشتر می خواهد رأی ببرد یکی کمتر می خواهد رأی ببرد به هم بریزید و جنگ و نزاع باشد، و اسباب ناراحتی همه را فراهم کنید.» (صحیفه امام، جلد ۱۲، صفحه ۱۲۷)

کلام آخر!

«با توجه به آگاهی و شعور بالای سیاسی مردم خداجوی ایران، شاید ضرورتی به یادآوری اهمیت شرکت در انتخابات نباشد؛ ولی برای احتیاط در ادای تکلیف شرعی - سیاسی خود نکاتی را متذکر می شوم: از آغاز انقلاب تاکنون، یکی از اهداف شوم و پلیدی که همواره مورد توجه استکبار جهانی و نوکران خارجی و داخلی آنها بوده است دور کردن مردم از صحنه های انقلاب

و گسستن پیوندهای پولادین آنان با آرمان های اجتماعی - سیاسی اسلام بوده است. که در راه تحقق آن به انواع حيله ها و ترفندهای گوناگون متوسل شده اند؛ که بحمدالله سرشان به سنگ خورده است؛ و ملت پیروز و سرافراز ایران با نمایش قدرت عظیم خود در حوادث گوناگون انقلاب این حقیقت و واقعیت را به اثبات رسانیده و نشان داده اند که از دریای خروشان وحدت و انسجام آنان چیزی کم نشده و نخواهد شد... بعید به نظر نمی رسد که در این روزها یکی از اهداف شرارت های اخیر صدامیان در تهدید و ارعاب و ادامه بمباران ها و موشک باران مناطق مسکونی، علاوه بر سرپوش نهادن بر شکست های پیاپی خود در صحنه های نبرد، رسیدن به این هدف باشد که حضور مردم را تحت الشعاع این جنایات قرار دهد... غافل از آنکه امت اسلامی ایران سالهاست نشان داده اند که از این هیاهوها نمی ترسند، و مقاوم و استوار در مقابل تمام ابرقدرت ها و قدرت ها می ایستند؛ و به یاری خداوند متعال، ملت شریف ایران با حضور گسترده خود انتخابات را در موعد مقرر و با قدرت و قاطعیت برگزار می کنند؛ و مطمئناً در زیر موشک و بمب هم اگر قرار بگیرند، به پای صندوق ها می روند و به تکلیف شرعی و الهی خود عمل خواهند نمود. و اینجانب تحت هر شرایطی در انتخابات شرکت می کنم...» (صحیفه امام، جلد ۲۱، صفحه ۹)